

STORTINGET

Innst. 264 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 8:211 S (2025–2026)

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Sætran og Erling Sande om å innføre forenkling og redusert byråkrati som selvstendige hensyn i utredningsinstruksen

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen endre instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen) av 19. februar 2016 nr. 184, slik at forvaltningen i sitt utredningsarbeid skal vurdere redusert byråkrati og enkle regler som selvstendige hensyn.
2. Stortinget ber regjeringen gjøre endringer slik at utredningsinstruksen sikrer en bedre vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser, herunder særskilte vurderinger for små og mellomstore bedrifter.
3. Stortinget ber regjeringen innarbeide krav i utredningsinstruksen om at berørte næringer og andre relevante interessenter skal involveres tidlig i utredningsarbeidet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Frode Jacobsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Even A. Røed og Maria Aasen-Svensrud, fra Fremskrittspartiet, Hilde Grande, Martin Virkesdal Jonsterhaug, Hans Andreas Limi og Tom Staahle, fra Høyre, Henrik Asheim og Nikolai Astrup, fra Sosialistisk Venstreparti, Marthe Hammer, fra Senterpartiet, Bjørn Arild Gram, fra Rødt, Mimir Kristjánsson, fra Miljøpartiet De Grønne, Ingrid Liland, fra Kristelig Folkeparti, Jørgen H. Kristiansen, og fra Venstre, Abid Raja, viser til finansminister Jens Stoltenbergs uttalelse av 17. april 2026, som er vedlagt denne innstillingen.

Komiteen viser til Representantforslag 211 S (2025–2026) fra stortingsrepresentantene Siv Sætran og Erling Sande. Forslagene omhandler endring av utredningsinstruksen.

Komiteen viser til at det i representantforslaget foreslås å be regjeringen endre instruks om utredning av statlige tiltak slik at forvaltningen i sitt utredningsarbeid skal vurdere redusert byråkrati og enkle regler som selvstendige hensyn.

Komiteen viser til at det i representantforslaget også foreslås en endring slik at utredningsinstruksen sikrer en bedre vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser, herunder særskilte vurderinger for små og mellomstore bedrifter.

Komiteen viser videre til at det i representantforslaget foreslås å be regjeringen innarbeide krav i utredningsinstruksen om at berørte næringer og andre rele-

vante interessenter skal involveres tidlig i utredningsarbeidet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, er enige i at forenkling og redusert byråkrati er svært viktig, særlig for å skape gode rammevilkår for mindre bedrifter. Det er også avgjørende at konsekvenser for næringslivet utredes godt, og at berørte næringer og interesser involveres tidlig i arbeidet. Utredningsinstruksen setter krav til utredning før endringer i regelverk gjennomføres. Blant annet skal næringsliv og berørte aktører høres før myndighetene konkluderer om løsninger. Flertallet legger til grunn at utredningsinstruksen også bør følges ved endringer i instruksen, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i tråd med utredningsinstruksen, vurdere om redusert byråkrati og enkle regler bør inngå som selvstendige hensyn i instruksen, hvordan vurderingene av økonomiske og administrative konsekvenser kan forbedres, særlig konsekvenser for mindre bedrifter, og hvordan berørte næringer og andre relevante interessenter kan involveres tidlig i utredningsarbeid.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til forslag om endringer i utredningsinstruksen for å styrke hensynet til forenkling, redusert byråkrati, bedre vurdering av konsekvenser – særlig for små og mellomstore virksomheter – samt tidlig involvering av berørte næringer. Disse medlemmer er enige i målet om å redusere administrative byrder og sikre mer effektive og målrettede tiltak.

Samtidig vurderes det at dagens utredningsinstruks med tilhørende veiledning i hovedsak allerede ivaretar disse hensynene, blant annet gjennom krav til vurdering av konsekvenser for næringsliv og involvering av berørte aktører. Utfordringen synes i større grad å ligge i etterlevelse og i den samlede belastningen av regelverk over tid, heller enn i mangel på regler.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen arbeider med forenklingstiltak, herunder en varslet forenklingstrategi for næringslivet, og mener eventuelle behov for justeringer i regelverk og veiledning bør vurderes i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet støtter forslagene i representantforslaget om å endre utredningsinstruksen slik at hensynet til redusert byråkrati og konsekvenser for og involvering av næringslivet og andre interesser blir selvstendige hensyn.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen) av 19. februar 2016 nr. 184, slik at forvaltningen i sitt utredningsarbeid skal vurdere redusert byråkrati og enkle regler som selvstendige hensyn.»

«Stortinget ber regjeringen gjøre endringer slik at utredningsinstruksen sikrer en bedre vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser, herunder særskilte vurderinger for små og mellomstore bedrifter.»

«Stortinget ber regjeringen innarbeide krav i utredningsinstruksen om at berørte næringer og andre relevante interessenter skal involveres tidlig i utredningsarbeidet.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at utredningsinstruksen skal legge til rette for gode og relevante vurderinger i den enkelte sak, og understreker at ulike hensyn må vurderes når de er relevante for den konkrete utredningen. Disse medlemmer mener at hensynet til redusert byråkrati og enkle regler kan være viktig i enkelte saker, mens andre hensyn, som klima, natur, barn, likestilling, nasjonal sikkerhet eller distriktsvirkninger, kan være avgjørende i andre saker.

Disse medlemmer viser til at utredningsinstruksen må ses i sammenheng med tilhørende veiledningsmaterieell, som gir mer målrettet veiledning om hvordan ulike hensyn skal ivaretas. Disse medlemmer peker på at det stadig fremmes ønsker om å ta inn nye enkelthensyn i selve instruksen, men mener at en omfattende opplisting av ulike hensyn vil kunne gjøre instruksen mer komplisert og mindre oversiktlig. Disse medlemmer mener videre at en slik liste verken vil kunne være uttømmende eller nødvendigvis gi bedre utredninger, og at det kan skape usikkerhet om hensyn som ikke er eksplisitt nevnt, skal vurderes.

Disse medlemmer understreker derfor betydningen av at det i hver enkelt sak foretas vurderinger av hvilke virkninger og hensyn som er mest sentrale og relevante. Disse medlemmer mener at dersom målet er bedre vurderinger av temaer som klima, natur, likestilling eller andre samfunnshensyn, vil godt veiledningsmaterieell, tilstrekkelig kompetanse og nok tid til å gjennomføre grundige vurderinger være viktigere og mer treffsikre virkemidler enn å utvide selve utredningsinstruksen med stadig flere opplistede hensyn.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at mange tiltak med direkte og særlig indirekte konsekvenser for natur og klima i dag ikke blir tilstrekkelig vurdert i statlige utredninger. Det har både Klimautvalget 2050 og Riksrevisjonen tidligere kritisert. Utredningsinstruksen angir generelle krav til utredning

ger, men omtaler i dag i liten grad natur- og klimahensyn. Det stilles heller ingen krav om å analysere natur- og klimarisiko. Dette gir et svakt beslutningsgrunnlag og bidrar til manglende helhetlig miljøperspektiv i statlige tiltak.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen) av 19. februar 2016 nr. 184 og tilhørende veileder, slik at det stilles krav til at forvaltningen i sitt utredningsarbeid vurderer klima- og naturkonsekvenser av relevante tiltak og virkemidler.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen endre instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen) av 19. februar 2016 nr. 184, slik at forvaltningen i sitt utredningsarbeid skal vurdere redusert byråkrati og enkle regler som selvstendige hensyn.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen gjøre endringer slik at utredningsinstruksen sikrer en bedre vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser, herunder særskilte vurderinger for små og mellomstore bedrifter.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen innarbeide krav i utredningsinstruksen om at berørte næringer og andre rele-

vante interessenter skal involveres tidlig i utredningsarbeidet.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen endre instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen) av 19. februar 2016 nr. 184 og tilhørende veileder, slik at det stilles krav til at forvaltningen i sitt utredningsarbeid vurderer klima- og naturkonsekvenser av relevante tiltak og virkemidler.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen, i tråd med utredningsinstruksen, vurdere om redusert byråkrati og enkle regler bør inngå som selvstendige hensyn i instruksen, hvordan vurderingene av økonomiske og administrative konsekvenser kan forbedres, særlig konsekvenser for mindre bedrifter, og hvordan berørte næringer og andre relevante interessenter kan involveres tidlig i utredningsarbeid.

Oslo, i finanskomiteen, den 19. mai 2026

Tuva Moflag

leder

Martin Virkesdal Jonsterhaug

ordfører

Statsråden

Stortingets Finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1943-

17. april 2025

Dokument 8:211 S (2025-2026) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Sætran og Erling Sande om å innføre forenkling og redusert byråkrati som selvstendige hensyn i utredningsinstruksen

Jeg viser til brev fra Finanskomiteen 27. mars 2026 der det bes om min vurdering av representantforslag 211 S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Siv Sætran og Erling Sande om å innføre forenkling og redusert byråkrati som selvstendige hensyn i utredningsinstruksen.

Representantene viser til at for å sikre norsk konkurransekraft og best mulige forutsetninger for verdiskaping er det nødvendig å gjennomføre forenklinger i alt av statens virksomhet. Videre sies det at utredningsinstruksen i dag sier lite om hensynet til å redusere byråkrati og sikre et enkelt regelverk. Forslaget viser mer spesifikt til at næringene som berøres, ikke i tilstrekkelig grad blir rådført om forenklinger og at vurderinger av konsekvenser for store og mellomstore bedrifter mangler i minst åtte av ti saker.¹ På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

- 1) Stortinget ber regjeringen endre instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen) av 19. februar 2016 nr. 184, slik at forvaltningen i sitt utredningsarbeid skal vurdere redusert byråkrati og enkle regler som selvstendige hensyn.

---

¹ Det kan se ut som om kilden for dette tallet er Regelrådets årsrapport fra 2024 som blant annet sier: Vi så at hensynet til små bedrifter var vurdert, og at dette eksplisitt var dokumentert i utredningen, i 21 % av forslagene. Andelen var klart høyere enn tidligere år, men er fortsatt for lav. Vi kartlegger ikke hvor mange saker som berører små bedrifter, så i noen av forslagene, der hensynet til små bedrifter ikke var vurdert, kan det være fordi forslaget ikke berørte små bedrifter.

- 2) Stortinget ber regjeringen gjøre endringer slik at utredningsinstruksen sikrer en bedre vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser, herunder særskilte vurderinger for små og mellomstore virksomheter.
- 3) Stortinget ber regjeringen innarbeide krav i utredningsinstruksen om at berørte næringer og andre relevante interessenter skal involveres tidlig i utredningsarbeidet.

Jeg er enig i at det er viktig å arbeide for forenklinger og reduksjoner i unødige rapporteringskrav og andre administrative byrder, både for næringsliv og for offentlig forvaltning på kommunalt og statlig nivå. Det er viktig at vi målretter tiltakene og forvaltningens arbeid slik at det gir god effekt for målet om å oppnå konkrete forenklinger. Min vurdering er at dagens regelverk og veiledning for utredningsarbeidet er godt tilpasset behovet og gir et godt grunnlag for å jobbe med forenklingsarbeid. Det er klare føringer om å vurdere næringslivets hensyn og at berørte involveres tidlig i tråd med intensjonen i forslaget. Under gir jeg en nærmere gjennomgang av hvordan dette er ivaretatt. Når det likevel over tid bygger seg opp en for høy sum av krav og byrder, kan det skyldes både mangel på helhetlig oversikt over konsekvensene i tillegg til mangler i enkeltutredninger. Det er derfor også viktig å gjennomgå og vurdere summen av krav som allerede treffer næringslivet og offentlig forvaltning i dagens regelverk.

I regjeringens plan for Norge varsler vi at vi skal fjerne unødvendig byråkrati og tidstyver for å oppnå bedre tjenester og bemanning og en mer effektiv forvaltning. Vi har allerede satt ned og fått en første rapport fra kommunekommisjonen, som har som mandat å se på statens styring av kommunesektoren. I en pressemelding fra 16. mars 2026 varsler regjeringen en ny forenklingsstrategi for næringslivet. Målet er å styrke produktiviteten, lønnsomheten og konkurransekraften for næringslivet i hele landet. Næringslivet skal få gjøre mer av det som skaper verdier, og bruke mindre tid på administrasjon og unødvendig rapportering.

Gjennomgang av hva utredningsinstruksen sier om spørsmålet

Utredningsinstruksens rettslige grunnlag: Utredningsinstruksen, som sist ble revidert høsten 2024, er regjeringens interne instruks for hvordan beslutningsgrunnlag skal utformes og hvilke prosesser som kreves. Instruksen er hjemlet i regjeringens instruksjonsmyndighet, jf Lovdata. Den er altså ikke hjemlet i stortingsvedtak knyttet til lov eller forskrifter. Lov og forskrift vil i mange tilfeller regulere hva som skal vektlegges ved utvikling av beslutningsgrunnlag og hvilke prosesser som kreves. Utredningsinstruksen er rettslig sett underordnet slike lover og forskrifter. De grunnleggende krav til høring av forskrifter er for eksempel gitt i forvaltningsloven. Ny forvaltningslov som med enkelt justeringer i reglene om blant annet høringer, ble behandlet av Stortinget våren 2025, jf. Innst. 478 L (2024-2025). De regler som er gitt for høringer i utredningsinstruksen, må holde seg innenfor de føringene som Stortinget gir gjennom forvaltningsloven.

Utredningsinstruksens samlede system: Regjeringens instruks for utvikling av beslutningsgrunnlag og regler for prosesser består av et samlet system for regler og

veiledning. Selve utredningsinstruksen som er fastsatt ved kgl. resolusjon, er kortfattet og overordnet. Til instruksen er det gitt en veiledning fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) som utdyper instruksens krav, men som fortsatt er på et overordnet nivå. På mange områder er det gitt egne sektorveiledere som gir veiledning om mer sektorspesifikke forhold.

Krav til vurderinger av forenklinger mm: Selve utredningsinstruksen stiller krav om å svare på grunnleggende spørsmål, jf. § 2.- 1 blant annet spørsmål nr. 4, Hva er det positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt.

Videre sier instruksen at «[u]tredningen skal omfatte virkninger for enkeltpersoner, privat og offentlig næringsvirksomhet, statlig, fylkeskommunal og kommunal forvaltning og andre berørte.»

I § 3-1 sies det at andre berørte [enn departementer] «skal involveres tidlig så langt dette er hensiktsmessig.» I § 3-3 gis det regler om høringer, blant annet at høringer skal være åpne for innspill fra alle.

I veilederen til utredningsinstruksen gis det nærmere veiledning om hvilke virkninger som bør vurderes. Her nevnes blant annet som en positiv virkning av et tiltak om det gir enklere rapportering for næringslivet og som en negativ virkning av et tiltak om det gir økt tidsbruk ved innrapportering til offentlige myndigheter. Videre sies det at det bør vurderes om tiltak har andre virkninger for små enn for store næringsvirksomheter.

Veilederen gir også utfyllende veiledning om tidlig involvering.

Som et eksempel på en sektorveiledning, kan nevnes en [egen veileder om utredning av konsekvenser for næringslivet](#) som er utgitt av Nærings- og fiskeridepartementet. Den har blant et eget punkt med veiledning om vurdering av hensynet til nyetablering og små foretak.

Her sies det blant annet:

«Vurder om noen av kravene i tiltaket er særlig kostbare eller krevende for nyetablerte og/eller små foretak. [...] Kostnader knyttet til administrative plikter, etterlevels[es]kostnader og avgifter vil normalt påvirke mindre foretak relativt sett sterkere enn større konkurrenter. Nye og små foretak har samtidig ofte ikke de samme stordriftsfordeler og kan ha større utfordringer med tilgang til kapital og kompetanse. Eventuelle særskilte virkninger for nyetablerte og små foretak bør kartlegges, og det bør vurderes om det kan tas spesielle hensyn til disse.»

Regelrådets funksjon: I perioden 2016 til 2025 hadde vi et eget råd for vurdering av om regjeringens forslag til tiltak med virkning for næringslivet var tilstrekkelig utredet. Regelrådet ble imidlertid vedtatt nedlagt som en del av budsjettforliket mellom regjeringen og SV og SP i

forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025, jf [Innst. 540 S \(2024-2025\)](#). I sin siste årsrapport fra 2024 uttalte Regelrådet blant annet:

De siste par årene viser Regelrådets kartlegging at det har skjedd en viss forbedring i utredningskvaliteten. Utredningsinstruksen har blitt bedre kjent og mer brukt. Vi ser særlig forbedringer i behandlingen av hensynet til SMB, eksplisitt uttrykt ønske om å gjøre regelverk enklere, og bedre kunnskap om det næringslivet som reguleres.

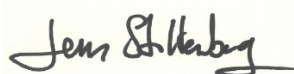
Ansvar for å gjøre vurderinger av konsekvenser for næringslivet, herunder mindre virksomheter må videreføres og forsterkes selv om de institusjonelle forholdene endres ved at Regelrådet er nedlagt

Vurdering av behov for tiltak knyttet til krav til utredning og involvering

Gjennomgangen viser at det er et system for regler og veiledning om hvordan en kan og bør vurdere ulike konsekvenser, for næringslivet og for andre berørte parter. Det er vanskelig å se at det er mangel på regler og veiledning som er problemet. Et større problem kan være mangel på etterlevelse i den løpende vurderingen av ulike tiltak og summen av disse. Hvert forslag om tiltak som innebærer for eksempel mer rapportering og administrative krav, kan hver for seg begrunnes. Men summen av ulike tiltak kan samlet bidra til for mange reguleringer og krav - særlig for små virksomheter, om de er små kommuner eller små næringsvirksomheter.

Regjeringen har som nevnt et mål om forenkling for både forvaltning og næringsliv. Hvorvidt det vil være behov for å vurdere klargjøringer knyttet til mål om forenklinger mv. i veiledningsmateriale, vil vurderes i det videre utviklingsarbeidet.

Med hilsen

Jens Stoltenberg

